

Internationale Vooruitblik 2022

Hoe zijn we internationaal actief?

Internationaal actief zijn is een middel om de provinciale ambities te realiseren. Wij pakken de maatschappelijke opgaven van de provincie Zuid-Holland aan, door het beleid van de Europese Unie (EU) te beïnvloeden en optimaal gebruik te maken van EU-subsidies. We trekken hierbij nauw op met regionale partners en zijn actief in diverse Europese netwerken en bilaterale samenwerkingsverbanden met andere regio's. De internationaliseringsambities van het bedrijfsleven worden ondersteund met onze relaties.

In de 'Internationale Vooruitblik 2022' staan de internationale activiteiten per provinciale opgave centraal. Veel provinciale ambities zijn immers grensoverschrijdend: we kunnen het niet alleen of we hebben te maken met invloed van buitenaf. Per thema wordt gekeken naar de beoogde resultaten en internationale inzet in 2022. De vooruitblik vloeit voort uit de 'Internationale Strategie 2020-2023', deze is aan het begin van de collegeperiode vastgesteld.

Waar komen we vandaan?

Ondanks de belemmeringen die COVID-19 meebracht, is 2021 een druk jaar geweest op internationaal vlak. De nieuwe manieren van werken hebben Europa en de internationale netwerken immers ook weer dichterbij gebracht. De samenwerking met onze partners in binnen- en buitenland kon hierdoor onderhouden en versterkt worden. Zowel binnen multilaterale (thematische) netwerken en via bilaterale samenwerking. In deze netwerken vinden we gelijkgestemde regio's die met vergelijkbare maatschappelijke opgaven geconfronteerd worden. Zo bleven we de provinciale inzet afstemmen met onze regionale partners (uit bedrijfsleven en kennisinstellingen) en zijn de relaties met de in het Coalitieakkoord genoemde regio's Vlaanderen en Noordrijn-Westfalen versterkt. De internationale activiteiten buiten Europa hebben vooral digitaal hun doorgang gevonden. Zo heeft in november 2021 de China-week opnieuw succesvol plaatsgevonden.

Ook kreeg de uitwerking van de Europese Green Deal in 2021 verder gestalte. Verschillende wet- en beleidsvoorstellen zijn dit jaar gepubliceerd om de EU groener en digitaal te maken. Een grote stap werd in de zomer van 2021 gezet met de publicatie van het 'Fit for 55-pakket'. Het is het meest ambitieuze pakket bestaande uit een tiental wetsvoorstellen dat ervoor moeten zorgen dat de uitstoot van broeikasgassen in 2030 met 55% is verminderd ten opzichte van het niveau van 1990. In het 'Fit for 55-pakket' zijn meerdere voorstellen gepresenteerd die van invloed zijn op de provinciale inzet. Deze voorstellen zijn nog niet definitief vastgesteld en worden in 2022 behandeld door de lidstaten en het Europees Parlement. Dit betekent dat we als provincie nog gelegenheid hebben om, indien gewenst, input te leveren op de verscheidene voorstellen. Hiervoor is een inhoudelijke opdracht vanuit de beleidsinhoudelijke afdeling noodzakelijk zodat team Europese en Internationale Aangelegenheden (EU/IA) strategisch kan adviseren en anticiperen op ontwikkelingen in Brussel en/of Den Haag.

In 2021 is ook de EU-subsidieprogrammaperiode 2021-2027 van start gegaan. Voor Zuid-Holland volgt het team EU/IA nauwgezet de kansen die deze periode biedt voor de verschillende opgaven. Dit doet het team in nauwe samenwerking met de beleidsinhoudelijke collega's en provinciale partners, en via de *Groeiagenda*. Dit is het kader voor de regionale inzet richting het nationaal Groeifonds en EU-subsidies en fondsen. Dit doen wij vanuit onze rol als aanjager in de regio. In dat kader heeft de provincie ook de *Call kalender* gelanceerd die partners inzicht geeft in de EU-programma's die voor de provinciale opgaven van belang zijn. Dit is gepresenteerd tijdens een online kick-off event EU-subsidies 2021-2027 voor collega's en externe partijen.

Voor twee van de EU-programma's waar de provincie zelf de regie over heeft, *Kansen voor West 3* en het *Just Transition Fund*, is in 2021 bestuurlijk afgestemd waar middelen op worden ingezet en zullen in 2022 de eerste openstellingen worden gedaan. Het *derde plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3)* wordt onder het huidige Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) verlengd tot en met 2022, vanaf 2023 gaat het nieuwe GLB van start.

Figuur 1. Kick-off event EU subsidies 2021-2027

Wat brengt 2022?

In het Commissie Werkprogramma 2022 worden concrete maatregelen uiteengezet voor 2022 op weg naar een post-COVID-19 Europa dat groener, eerlijker, digitaler en veerkrachtiger is. Het werkprogramma bevat 42 nieuwe beleidsinitiatieven op de zes politieke ambities van commissievoorzitter Von der Leyen, voortbouwend op haar *State of the Union*-toespraak voor 2021.

Twee van ambities zijn met name van belang voor de provinciale opgaven:

1. **Een Europese 'Green Deal'**. Naast het reeds gepresenteerde 'Fit for 55-pakket' stelt de Europese Commissie ook maatregelen voor op het gebied van circulaire economie, 'zero-pollution', een Klimaatfonds en biodiversiteit.
2. **Een Europa dat fit is voor het digitale tijdperk**. De Europese Commissie gaat verder op het reeds ingeslagen pad van de 'digital decade' en introduceert een nieuw instrument voor de interne markt, ze gaat de waardeketen van semi-conductors versterken en stelt de *European Chip Act* voor, ze wil de bestendigheid versterken van cybersecurity en digitale vaardigheden van scholieren en studenten verbeteren.

Vanuit de provincie zullen wij de relevante beleidsinitiatieven volgen en input leveren, waar dit gewenst is in samenwerking met het Interprovinciaal Overleg (IPO) en het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) in Brussel. De beleidsafdelingen zijn hierin leidend voor de inhoudelijke inzet, het team EU/IA zorgt voor de strategische (lobby)advisering.

In 2022 zullen de meeste EU-programma's hun eerste openstelling doen. Het team EU/IA bouwt voort op de communicatieplatformen die in 2021 zijn opgezet om actief partners in de regio aan te haken bij de mogelijkheden. Hierin blijft het netwerk van de Groeiagenda leidend. Ook zullen dit jaar de projecten uit de voorgaande periode 2014-2020 worden afgerond. Het jaar 2022 is daarmee ook een jaar van reflectie op en kapitalisatie van de behaalde resultaten. Het doel is daarmee de impact van EU in Zuid-Holland nog zichtbaarder te maken.

De relaties met andere regio's zullen verder geïntensifieerd worden. Het gaat dan met name om Vlaanderen en Noordrijn-Westfalen waarmee wij goed bilateraal en multilateraal (via netwerken) contact hebben over samenwerking. Hierbij zal vooral ingezet worden op samenwerking rondom het thema's duurzame mobiliteit en 'Transitie Haven en Industrie', meer specifiek de productie, toepassing en doorvoer van waterstof.

Tot slot zullen wij bredere internationale activiteiten voortzetten met o.a. de handelsmissies in China en de *World Expo Dubai*. Het ligt in de lijn der verwachting dat, net als in 2021, een groot deel digitaal zal worden georganiseerd.

Wat kunnen we leren van 2014-2020?

Elk jaar brengt de provincie een EU-subsidiemonitor uit met hierin de Zuid-Hollandse deelname aan de verschillende EU-programma's. Recentelijk is hierop een verdiepende analyse uitgevoerd over de programmaperiode 2014-2020. Dit leverde interessante inzichten op in de voorbereiding op 2021-2027.

- Tussen 2014 en de peildatum 2021 is € 2.184.715.629 EU-subsidies toegekend aan 2.349 organisaties gevestigd in Zuid-Holland. EU-subsidies zijn daarmee van cruciaal belang in het bereiken van onze opgaven.
- De sterke aanwezigheid van kennisinstellingen zorgt ervoor dat uit het Europese onderzoeks- en innovatieprogramma (HORIZON) veruit de meeste Zuid-Hollandse projecten worden gefinancierd. Echter, de Europese subsidieregeling voor ruimtelijke en regionale ontwikkeling (Interreg) en de thematische fondsen spelen een belangrijke rol voor kleinere partijen die juist baat hebben bij de kennis van de provincie.

Het 'Fit for 55-pakket'

Met de Green Deal presenteerde de Europese Commissie een groene groeistrategie met als doel om als continent klimaatneutraal te zijn in 2050. Deze politieke wens werd een wettelijk bindende doelstelling door de Europese Klimaatwet. De Klimaatwet introduceerde ook tussentijdse doelen, waaronder een vermindering van broeikasgasemissies in 2030 met 55% ten opzichte van 1990. Om dit tussentijdse reductiedoel te bereiken is er in juli 2021 een pakket aan concrete maatregelen gepresenteerd, het zogenaamde 'Fit for 55'-pakket.

Het pakket is op te delen in klimaat- en energiepijlers. Ook wordt er een Sociaal Klimaatfonds geïntroduceerd ter ondersteuning van een sociaal rechtvaardige transitie.

- De **klimaatpijlers** stellen eisen aan de uitstoot van broeikassen. Het gaat onder andere om maatregelen op het gebied van toepassing van emissiehandel op nieuwe sectoren en aanscherping van het bestaande EU-emissiehandelssysteem, een herziening van de

- De meest intensieve samenwerking is er met Duitsland, Frankrijk, België en het Verenigd Koninkrijk (VK). Met het wegvallen van het VK als deelnemer is het cruciaal om de netwerken te behouden. De uitbreiding van de Interreg-programma's biedt uitkomst.
- Ook de deelname van het MKB is in absolute zin hoog in Zuid-Holland. Dit komt door de goede samenwerking met de kennisclusters. In relatieve zin kan er nog wel winst behaald worden. Hier wordt in 2022 op ingezet (zie paragraaf MKB).

Figuur 2. Samenwerking Zuid-Hollandse partners met regio's

nationale doelstellingen voor emissiereducties van wegvervoer, verwarming van gebouwen, landbouw, kleine industriële installaties en afvalbeheer.

- De **energiepijlers** stellen eisen aan het gebruik van energie. Maatregelen op dit vlak gaan over de afstemming van energiebelasting, meer gebruik van hernieuwbare energie en vergroting van energie-efficiëntie.

De voorstellen uit het pakket liggen nu voor in het Europees Parlement en bij de lidstaten in de Raad. Nadat algemene oriëntaties zijn aangenomen, zal de Raad onderhandelingen met het Europees Parlement starten. Daarna kan pas gesteld worden dat de onderhandelingen zijn afgerond en wordt de wetgeving definitief.

Inhoudsopgave thema's

Integrale dossiers

Transitie haven en industrie	5
Mobiliteit	
Energie en klimaat	9

Uitvoeringsdossiers

Milieu	12
Water en groen	14
Landbouw	15

Economische dossiers

Greenports	16
Visserij	17
Ruimtevaart	18
Life Sciences & Health	19
Cultureel erfgoed	20
Slimme productietechnieken	21
MKB	22
Human Capital	23
Digitale economie	24

Organisatie

Digitale transformatie provincie Zuid-Holland	25
---	----

Lijst met afkortingen	25
-----------------------------	----

Transitie haven en industrie

Inhoudelijke opgave

Bijdrage leveren aan de energietransitie binnen de industrie. Versterken van achterlandverbindingen/ robuust netwerk. Internationale promotie en acquisitie via partners (maritiem cluster).

Ambitie coalitieakkoord: 'Een concurrerend Zuid-Holland' en 'Schone energie voor iedereen'

Portefeuillehouders: Jeannette Baljeu (Transitie haven en industrie) en Berend Potjer (Energie en klimaat)

Meerdere voorstellen uit het **'Fit for 55-pakket'** zijn van invloed op de provinciale inzet ten aanzien van 'Transitie Haven en Industrie'. Het betreft onder meer herzieningsvoorstellen inzake hernieuwbare energie (*Renewable Energy Directive*) en wijziging van het emissiehandelssysteem (*Emission Trading System*). Zoals eerder aangegeven worden deze in 2022 behandeld door de lidstaten en het Europees Parlement en hebben we als provincie nog gelegenheid om, indien gewenst, input te leveren. Hiervoor is een inhoudelijke opdracht vanuit de beleidsinhoudelijke afdeling noodzakelijk zodat team EU/IA strategisch kan adviseren en anticiperen op ontwikkelingen in Brussel en/of Den Haag.

Als **industrie-rapporteur van het Comité van de Regio's** zal gedeputeerde Baljeu net als voorgaande jaren de rol van regio's ('place-based approach') onder de aandacht brengen en Zuid-Holland profileren als een belangrijke industriële regio met ambitie. Hierover spreekt zij met belangrijke stakeholders van de EU, waaronder leden van het Europees Parlement en de Europese Commissie, en regionale ministers van andere regio's.

De activiteiten in 2022 zullen zich blijven richten op profilering van Zuid-Holland als sterke industriële regio, vooral op gebied van de **energietransitie** binnen het **Haven Industrieel Complex (HIC)** en daarbuiten. Voor maritiem blijft gelden dat we ons richten op de promotie en acquisitie vanuit Rotterdam als 'Maritime Capital of Europe', waarbij partijen als de gemeente Rotterdam, Drechtsteden, Rotterdam partners, Deal Drechtsteden in de lead zijn.

De focus van de internationale inzet ligt vooral op de **rol van waterstof**, inclusief de ontwikkeling van de haven van Rotterdam als **'Europe's Hydrogen Hub'**. Dit concept is gericht op de potentie van Rotterdam als import- en doorvoerhaven van waterstof en sluit aan bij de provinciale waterstofvisie die in mei 2020 is uitgebracht. Het concept is ontwikkeld met het Havenbedrijf Rotterdam, gemeente Rotterdam, Stedin, Innovation Quarter (IQ) en Economic Board Zuid-Holland (EBZ) en zal gezamenlijk internationaal worden uitgedragen. Begin 2021 heeft Zuid-Holland al het Europese predicaat **'European Hydrogen Valley'** bemachtigd en gedeputeerde Baljeu zal Zuid-Holland als waterstofregio presenteren tijdens de **World Hydrogen Summit** die PZH samen met het Havenbedrijf en gemeente Rotterdam organiseert in maart 2022. Hier zal aandacht zijn voor het RH2INE-programma voor duurzame binnenvaart op waterstof dat is opgezet door PZH en Noordrijn-Westfalen (NRW).

De samenwerkingsmogelijkheden met de regio's **Noordrijn-Westfalen** en **Vlaanderen**, rondom de transitie van havens en industrie, zullen verder worden verkend. Met betrekking tot NRW ligt de focus op de ontwikkeling van een waterstofwaardeketen (aanbod, vraag en infrastructuur), langs **Chemelot** in Limburg, met Rotterdam als 'Europe's Hydrogen Hub'. Hierbij ligt de focus op het ontwikkelen van aanbod van en vraag naar duurzaam geproduceerde waterstof en de verbindende infrastructuur naar industriële clusters in binnen- en buitenland. Hierover spreekt gedeputeerde Baljeu met het NRW ministerie van Economische Zaken en de partners vanuit 'Europe's Hydrogen Hub'. Ook wordt vanuit PZH de samenwerking verkend met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), dat vanuit het programma *Hy3* aan een waterstofverbinding werkt met NRW en de Duitse federale overheid. Er wordt steeds meer gekeken naar trilaterale verbanden, waarbij ook Vlaanderen/ Haven-Industrieel Complex Antwerpen op het gebied van waterstof in beeld komen.

Mobiliteit

Inhoudelijke opgave

De opgave van de provincie is om mobiliteit efficiënt, veilig en duurzaam te laten plaatsvinden over de weg, het water en het spoor. Nader ontwikkelen van de Europese corridors betekent een efficiënt, robuust, multimodaal systeem. Met de opkomst van alternatieve brandstoffen zetten we in op kansen om het internationale goederentransport te verduurzamen..

Ambitie coalitieakkoord: 'Bereikbaar Zuid-Holland'

Portefeuillehouders: Frederik Zevenbergen (Mobiliteit) en Jeannette Baljeu (Binnenvaart)

In 2021 heeft de Europese Commissie het 'Fit for 55-pakket' gepresenteerd met daarin meerdere voorstellen die van invloed zijn op de provinciale inzet ten aanzien van verduurzaming goederenvervoer. Het betreft voorstellen inzake hernieuwbare energie, de uitrol van **infrastructuur voor alternatieve brandstoffen** en **wijziging van het emissiehandelssysteem**. Voor de verduurzaming van de **binnenvaartsector** heeft Zuid-Holland in samenwerking met partners input geleverd op nieuwe voorstellen van de EU Commissie via onder andere raadplegingen en BNC-fiches¹. Ook is er contact geweest met Nederlandse leden van het Europees Parlement over de financiële, juridische en praktische uitdagingen bij de verduurzaming van de binnenvaart.

In december 2021 heeft de Commissie een specifiek pakket aan maatregelen gepubliceerd op het gebied van efficiënt en groene mobiliteit waarin aandacht wordt gevraagd voor **goederenvervoer per spoorcorridors**, het **trans-Europees transportnetwerk** en **intelligente transportsystemen**. Voor alle voorstellen geldt dat deze nog niet definitief zijn vastgesteld en in 2022 worden besproken in/met de lidstaten en door het Europees Parlement. Dit betekent dat we als provincie nog gelegenheid hebben om, indien gewenst, input te leveren op de verscheidene voorstellen.

De internationale inzet zal zich ook in 2022 richten op duurzaam en efficiënt goederen- en personenvervoer door onder andere het zichtbaar maken van belangrijke Zuid-Hollandse sectoren en het wegnemen van sectorale, financiële en juridische belemmeringen. Zie figuur 4 voor een overzicht van projecten op het gebied van internationale mobiliteit.

De Europese **Ten-T corridors** blijven een essentieel netwerk voor de Zuid-Hollandse economie en bieden tegelijkertijd een belangrijk kader om duurzame mobiliteit te realiseren. De Ten-T days die de Europese Commissie eind juni 2022 in Lyon organiseert zijn daardoor een belangrijk moment, en de rol van gedeputeerde Baljeu als voorzitter van de **Interregional Alliance for the Rhine Alpine Corridor** kan hierbij van meerwaarde zijn.

De samenwerking met **Noordrijn-Westfalen** in het Mobility Platform NL-NRW wordt voortgezet, waarbij de Werkagenda Mobiliteit en Verkeer centraal staat. De onderwerpen internationaal spoor, zero emissie transport, binnenvaart en duurzame infrastructuur zijn hierbij relevant. Op deze onderwerpen willen we ook de samenwerking met **Vlaanderen** blijven ontwikkelen; onder andere via de **Vlaams-Nederlandse Delta**.

Bij de uitwerking van de Green Deal streeft de Europese Commissie beleidsintegratie na. Ook bij internationale mobiliteit zal er gezocht worden naar **relevante verbanden tussen de provinciale opgaven**. Zo is er een paragraaf over duurzame mobiliteit, inclusief elf lobbyboodschappen, opgenomen in de interprovinciale inzet op het gebied van Europees milieubeleid.

¹ Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen, het standpunt van het kabinet op nieuwe Europese voorstellen.

STISE / ESPON	In januari 2022 wordt STISE-onderzoeksrapport opgeleverd. Dit onderzoek richt zich op de kansen voor verbetering van duurzame infrastructuur in het Eurodelta-gebied van Noordrijn-Westfalen, Vlaanderen, Noord Frankrijk en Randstad-Nederland. Het Europese onderzoeksinstituut voor ruimtelijke planning (ESPON) heeft dit onderzoek uitgevoerd op aanvraag van de provincie Zuid-Holland (mede namens acht andere stakeholders). Er zijn voor vier thema's (Zero emissie Zones, MaaS, internationaal spoor/HSL en grensoverschrijdend spoor) beleidsaanbevelingen en <i>roadmaps</i> geformuleerd die in 2022 verder zullen worden ontwikkeld.	Frederik Zevenbergen
CLINSH	Dit onderzoeksproject is op 25 november 2021 afgerond. Zuid-Holland was in dit project leadpartner met Nederlandse, Belgische, Duitse en Britse partners om de luchtkwaliteit in binnensteden te verbeteren door de uitstoot van binnenvaartschepen te verlagen. Een mogelijk vervolg wordt gevonden in het nader uitwerken van het actieplan en eventueel CLINSH 2.0.	Jeannette Baljeu
RHZINE	Dit programma richt zich op emissievrij vervoer, middels het gebruik van waterstof, op de Rhine Alpine-corridor. Zuid-Holland trekt dit project samen met de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen. Met steun vanuit de <i>Connecting Europe Facility</i> is een kickstartstudie verricht (en in oktober 2021 afgerond) die de technische, financiële en juridische mogelijkheden in kaart heeft gebracht voor de realisatie van waterstof aangedreven schepen en waterstofvulpunten rond de havens van Rotterdam, Duisburg en Keulen. Op dit moment zijn er zowel nationaal als bij de EU subsidievoorstellen ingediend om deze twaalf schepen en vier vulpunten van financiering te voorzien en voor 2025 gerealiseerd te hebben. Op het gebied van laadinfra is samenwerking met ZES worden gezocht (batterij-elektrisch).	Jeannette Baljeu
Smart HY AWARE	De provincie Zuid-Holland neemt deel aan het Europese Interreg-project SMART HY AWARE, samen met de regio's Aragon en Lazio, de gemeenten Delphi en Aberdeen en het Hongaarse Pannon Business Network Association. Met haar deelname aan dit project wil de provincie het goederenvervoer over de weg op waterstof bevorderen.	Frederik Zevenbergen
Secure_NL	Voor de ontwikkeling van vrachtwagenparkeerplaatsen is in 2019, gezamenlijk met de partners in het nationale corridorprogramma GVC, met succes een Europese subsidieaanvraag ingediend voor de realisatie van 4 vrachtwagenparkeerplaatsen in Nederland. Zuid-Holland treedt op als leadpartner. Het gaat om de locaties Maasvlakte (gerealiseerd), Venlo (in uitvoering), Dordrecht en mogelijk Asten (in voorbereiding).	Frederik Zevenbergen

Figuur 4. Overzicht van projecten op het gebied van internationale mobiliteit

Energie en klimaat

Inhoudelijke opgave

We werken toe naar een samenleving en economie gebaseerd op duurzame energie. Hiervoor werken we zowel lokaal als internationaal samen om deze transitie in alle sectoren voor elkaar te brengen. Voor bijvoorbeeld de industrie werken we aan een regionale (groene) waterstofeconomie om bestaande industrie te helpen verduurzamen. Maar ook werken we via ons innovatieprogramma en Energiq-fonds aan het ontwikkelen van nieuwe kansrijke sectoren in de Schone Energie, zoals zon, wind, efficiëntie en innovatie in de gebouwde omgeving. De Europese 'Fit for 55-pakket' dragen hier in grote mate aan bij.

Ambitie coalitieakkoord: 'Schone energie voor iedereen'

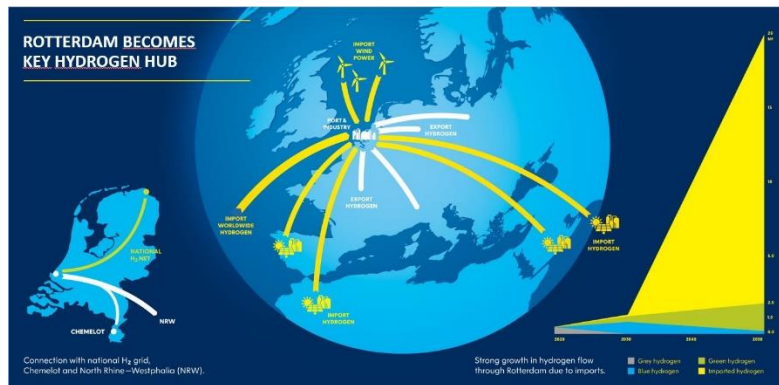
Portefeuillehouders: Berend Potjer (Energie en Klimaat) en Jeannette Baljeu (Transitie haven en industrie)

De Klimaat-uitdagingen waar wij als Zuid-Holland en de rest van de wereld voor staan zijn immens. In Parijs (2015) en recent in Glasgow is internationaal afgesproken dat we ernaar streven de mondiale klimaatopwarming te houden onder de 1,5 graden opwarming. Hiervoor is niet minder dan een systeemverandering noodzakelijk. We werken toe naar een samenleving en economie gebaseerd op duurzame energie. Europa neemt hierin in het voortouw met het Fit for 55- Green Deal voorstel. Nederland gaat met het recent regeerakkoord hierin mee en heeft zijn doelstelling voor 2030 verhoogd van 49% CO₂-reductie in 2030 tot minstens 55%. Zuid-Holland kan als laag liggende en energie- en CO₂-intensieve regio niet anders dan meegaan in deze ambitie. Dit zal op veel provinciale thema's versneld ingrijpende veranderingen met zich meebrengen, bijvoorbeeld in de industrie, mobiliteit, gebouwde omgeving en ruimtelijk ordening.

Vanuit 'Energie en Klimaat' richt PZH zich op de energietransitie die meerdere mogelijkheden voor provinciale inzet kent, waaronder stimulering van de ontwikkeling van **zonnepanelen en energieopslag en- buffering**. Hierbij is aandacht voor de onderlinge interconnectiviteit van belang om te kunnen bijdragen aan de transitie. Zo biedt de energietransitie een kans voor sectoren en bedrijven in Zuid-Holland, die hierin meegaan of zelfs in voorloplopen. De provincie ondersteunt hen via fondsen, zoals het '**Energie-innovatiefonds**' dat zich richt op innovatieve (maakindustrie)bedrijven zoals *Exasun* en *Kitepower*, en via ons **innovatieprogramma 'Energie en Klimaat'** dat start-ups helpt hun innovatie producten te testen op de diverse fieldlabs die Zuid-Holland rijk is. Denk aan The Green Village in Delft voor het thema Gebouwde omgeving en klimaatadaptie, RCSG in Rijswijk voor geothermie, Campus @Sea in Scheveningen en Fieldlab Electrificatie Industrie in Rotterdam. Via Kansen voor West 3 proberen we dit jaar dit netwerk te versterken. Hiermee bouwen we aan een Zuid-Hollands ecosysteem voor schone energie, bijvoorbeeld in samenwerking met de TU Delft en TNO, waarmee we ook internationaal aan de weg kunnen timmeren. Hierbij spelen de 'Fit for 55'-voorstellen *Carbon Border Adjustment Mechanism* (CBAM) en *Emissions Trading System* (ETS) ook een rol. Zo heeft het internationaal opererende Oostenrijks bakstenen bedrijf *Wienerberger* de geïntegreerde zonnepaneeldakpannen van *Exasun* in hun verkooppakket opgenomen voor Europese opschaling en heeft *LeydenJar* uit Leiden tientallen miljoenen opgehaald voor de opschaling van de productie van een nieuw soort batterij.

Ook biedt provincie Zuid-Holland ruimte voor de transitie naar schone energie, bijvoorbeeld aan *General Electrics* dat samen met TNO momenteel de grootste windmolen ter wereld test voor off-shore doelen. In de Noordzee zullen de komende decennia vele **windparken** verrijzen op de Noordzee en de Noorzeelanden zullen in onderling overleg deze ook aan elkaar moeten knopen met elektriciteitskabels, dan wel via een waterstofnetwerk. Een groot deel van de internationale inzet op het dossier 'Energie en klimaat' blijft in 2022 liggen op de verdere uitwerking van de internationale dimensie van de '**waterstofvisie en strategie**' (begin 2020 vastgesteld door GS) dat zich vooral richt op een duurzaam energie- en grondstoffensysteem in de industrie en haven. Door in te zetten op internationale programma's als RH2INE (binnenvaart op waterstof) vertalen we onze ambities in projecten.

Hierbij zet PZH zich in voor de ontwikkeling van een **waterstofwaardeketen**, bestaande uit productie, gebruik en infrastructuur. Het Haven Industrieel Cluster speelt hierbij een centrale rol voor import en doorvoer naar andere industriële clusters in binnen- en buitenland, met name Noordrijn-Westfalen. Daarom zal verder ingezet worden op waterstofsamenwerking met deze regio, waarbij de focus ligt op de ontwikkeling van een sterke waterstofverbinding tussen de haven van Rotterdam en het Ruhrgebied. Hierover spreekt gedeputeerde Baljeu met het NRW ministerie van Economische Zaken.

Europe's Hydrogen Hub

PZH zal Zuid-Holland met de waterstofwaardeketen internationaal profileren als **'Europe's Hydrogen Hub'**, in samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam, de gemeente Rotterdam, InnovationQuarter en de *Economic Board Zuid-Holland* (EBZ). Daarnaast was Stedin betrokken bij de ontwikkeling van het concept. Zuid-Holland wordt hierbij geprofileerd als het **begin van de Europese waterstofcorridor**, waar de gehele waterstof waardeketen aanwezig is: productie en gebruik, import, onderzoek en innovatie. Hier zal in 2022 internationale aandacht voor blijven worden gevraagd via netwerken en deelname aan internationale waterstofbijeenkomsten. Gedeputeerde Baljeu zal Zuid-Holland als 'Europe's Hydrogen Hub' presenteren tijdens de **World Hydrogen Summit** die PZH samen met het Havenbedrijf en gemeente Rotterdam organiseert in maart 2022. Hierbij zal ook aandacht gevraagd worden Zuid-Holland als **'European Hydrogen Valley'**. Begin 2021 heeft Zuid-Holland dit Europese **predicaat** gekregen van de *Fuel Cells and Hydrogen Joint Undertaking* (FCH-JU). In 2022 zullen EU/IA en het energietransitie-team samen verkennen hoe dit ingezet kan worden voor internationale zichtbaarheid en (daardoor) EU-financiering.

Met onze Europe's Hydrogen Hub-partners vertellen we een verhaal en dragen wij lobbyboodschappen uit richting de Europese Unie en andere regio's in binnen- en buitenland. De lobbyboodschappen komen voort uit de provinciale waterstofvisie, gekoppeld aan de mogelijkheden die de Europese Green Deal biedt. Hierbij richten wij ons op de industriële clusters in **Noordrijn-Westfalen (Ruhrgebied)** en **Limburg (Chemelot)**, maar kijken wij ook naar **Groningen** dat zich Europees al succesvol als waterstofregio profileert. Tegelijkertijd volgen we samen met onze partners de ontwikkelingen in **Vlaanderen**, waar gewerkt wordt aan een waterstofverbinding vanuit de haven van **Antwerpen** naar NRW. Hiervoor zal onder meer ons lidmaatschap van de **Vlaams- Nederlandse Delta** worden ingezet, aangezien dit netwerk bestaat uit provincies en havens uit de regio.

Door deelname aan internationale waterstofnetwerken versterken we samenwerking met andere regio's en zijn wij in staat Zuid-Holland ambtelijke en bestuurlijk te positioneren en profileren. Sinds januari 2021 is PZH lid van de **European Clean Hydrogen Alliance** en de **Hydrogen Valleys Partnership**. Via onze deelname aan het Hydrogen Valleys Partnership zijn we sinds eind 2021 ook lid van de nieuwe **'regional pillar' van Hydrogen Europe**. De deelname aan deze netwerken draagt bij aan samenwerking met regio's en andere stakeholders. Zo wordt onder meer gekeken naar deelname aan één of meerdere werkgroepen van regio's binnen Hydrogen Valleys Partnership. Ook zal vanuit *Hydrogen Europe*, dat tot nu alleen bestond uit bedrijven, samenwerking en afstemming worden verkend met bedrijven die zich inzetten voor waterstof. Daarnaast draagt deelname aan de netwerken bij aan profilering van de regio als 'Europe's Hydrogen Hub' en lobby richting de Europese Commissie. De netwerken zijn namelijk nauw betrokken bij de uitvoering van de in juli 2020 gepresenteerde **EU-waterstofstrategie** waarvoor Zuid-Holland input heeft geleverd. Het nut van onze deelname zal medio 2022 worden geëvalueerd door EU/IA en het Energietransitie-team. Ook zullen we in 2022 de verdere mogelijkheden verkennen van de Taskforce Climate Change and Energy van het **Conference of Peripheral Maritime Regions**-netwerk.

Met betrekking tot EU-wetgeving, kent het eerder genoemde 'Fit for 55-pakket' meerdere voorstellen die van invloed zijn op de provinciale inzet ten aanzien van 'Energie en Klimaat'. Het betreft onder meer herzieningsvoorstellen inzake hernieuwbare energie (*Renewable Energy Directive*), energie prestatie gebouwen en wijziging van het emissiehandelssysteem (*Emissions Trading System*). Zoals eerder aangegeven worden deze in 2022 behandeld door de lidstaten en het Europees Parlement en hebben we als provincie nog gelegenheid om, indien gewenst, input te leveren. Hiervoor is een inhoudelijke opdracht vanuit de beleidsinhoudelijke afdeling noodzakelijk zodat team EU/IA strategisch kan adviseren en anticiperen op ontwikkelingen in Brussel en/of Den Haag.

Vanuit het Commissie Werkprogramma wordt gekeken naar een herziening van de EU-regels inzake gefluoreerde broeikasgassen. Dit wordt in het eerste kwartaal van 2022 verwacht en aangezien provincies toezichthouder op de naleving van de gestelde verplichtingen zijn, hebben wijzigingen directe impact. Wij zullen de ontwikkelingen dus monitoren en zo nodig gezamenlijk met andere provincies inbreng leveren, bijvoorbeeld via consultaties.

Wat betreft EU-financiering zal Zuid-Holland in het kader van de nieuwe Europese Meerjaren Begroting (MFK) weer middelen krijgen uit het **Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)**. Deze middelen zullen begin 2022 beschikbaar komen. Daarnaast zullen extra middelen beschikbaar komen uit het **Just Transition Fund** in het najaar van 2022. De JTF-middelen zijn voor verduurzaming industrie en voor het opvangen van arbeidsmarkteffecten. Mogelijk gebruik hiervan voor het dossier 'Energie en Klimaat' zal worden verkend. Ook is het eerdergenoemde programma RH2INE (toepassing waterstof in binnenvaart) bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat voorgesteld als **Important Project of Common European Interest (IPCEI)**, waaraan de Europese Commissie goedkeuring kan geven voor overheidssteun. Het programma behoort bij de selectie van het ministerie.

Inzet op klimaatadaptatie biedt internationale kansen. Zuid-Holland is koploper op het gebied van klimaatadaptatie en dat willen we graag blijven. Dit doen we door te innoveren en het bedrijfsleven in te zetten.

Milieu

Inhoudelijke opgave

Zorgdragen voor een goede milieukwaliteit binnen het wettelijk kader.

Ambitie coalitieakkoord: 'Gezond en veilig Zuid-Holland'

Portefeuillehouder: Meindert Stolk

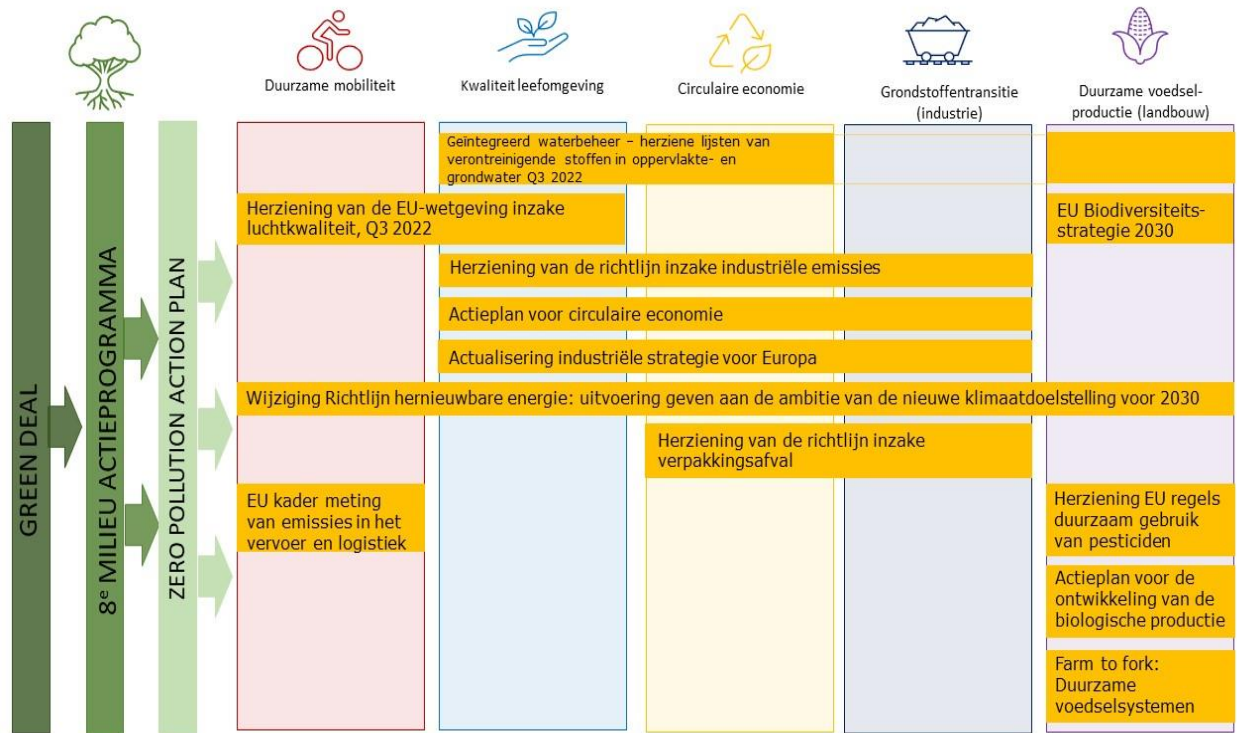
In de in 2020 vastgestelde EU-strategie voor milieu van Zuid-Holland zijn drie prioriteiten vastgesteld: 1) luchtkwaliteit, 2) chemische stoffen en 3) circulaire economie. Voor alle drie de prioriteiten is er in 2021 een veelomvattend EU-actieplan gepubliceerd. Het **actieplan verontreiniging van lucht, water en bodem naar nul**, is een belangrijke uitwerking van de Europese Green Deal en het thema stond centraal tijdens de Europese Groene Week van juni 2021. Tijdens deze week is de Commissie met verschillende organisaties, belanghebbenden en burgers in gesprek gegaan over de relevante Green Deal-initiatieven, zoals de klimaatinitiatieven, de chemicaliën-strategie en initiatieven op het gebied van energie, industrie, mobiliteit, landbouw, visserijen, gezondheid en biodiversiteit. Zowel in het actieplan als in de in 2020 goedgekeurde strategie voor duurzame **chemische stoffen** wordt de ambitie van de EU van een gifvrij milieu komend jaar in maatregelen omgezet.

Eén van de belangrijkste doelstellingen die in het actieplan gesteld is voor 2030, is **verbetering van de luchtkwaliteit** om het aantal vroegtijdige sterfgevallen als gevolg van luchtverontreiniging met 55% terug te dringen. Ook wordt er gepleit voor een betere afstemming van de luchtkwaliteitsnormen op de meest recente aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie. Het onderdeel luchtkwaliteit wordt nader uitgewerkt in een geplande herziening van de **Europese luchtkwaliteitsrichtlijnen**. Provincie Zuid-Holland heeft afgelopen jaar in HNP-verband gereageerd op een Europese raadpleging over deze geplande herziening. Ook is er naar aanleiding van deze herziening gewerkt aan een *position paper* in samenwerking met elf andere provincies, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW). Hierin wordt het belang van beleidsintegraliteit benadrukt en er wordt gepleit voor meer EU-bronmaatregelen om de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen verder terug te dringen.

Ten aanzien van circulaire economie onderstreept het actieplan onder andere de bevordering van het beginsel geen verontreiniging door productie en consumptie. Verder zal in 2022 wederom aangesloten worden op de bredere provinciale inzet op het gebied van **circulaire economie**, het gaat dan met name om het raakvlak milieu, circulaire economie en afval(stoffen). Op dit gebied is het op Europees niveau van belang dat **uniformiteit in afvalwet- en regelgeving** wordt nagestreefd en dat er een gelijk speelveld wordt gecreëerd. Het EU-actieplan stelt een evaluatie voor van het grootste deel van de EU-afvalwetgeving om deze aan de beginselen van een schone en circulaire economie aan te passen. Vanuit Zuid-Holland zullen we komend jaar onder meer in samenspraak met DCMR en het *Impel-netwerk* inbreng gaan leveren op (nieuwe) Europese Commissie voorstellen.

Zoals ook al blijkt uit het eerdergenoemde EU-actieplan, is het thema duurzame en gezonde leefomgeving de afgelopen jaren steeds hoger op de Europese beleidsagenda komen te staan. Met de Green deal heeft de Europese Commissie duidelijk gekozen voor een verankering van klimaat en milieu over de gehele linie van haar beleid. In de uitwerking van de Green Deal wordt de **noodzakelijke dwarsverbanden** gelegd tussen beleidsterreinen. Deze ontwikkelingen hebben als gevolg dat de hoeveelheid en de complexiteit van de Europese wet- en regelgeving is toegenomen. Om deze reden en gezien de doorwerking op provinciaal milieubeleid, is het thema door het HNP opgenomen als **prioritair dossier** voor 2022. Om te kunnen anticiperen op aangekondigde commissievoorstellen (zie figuur 5.) en strategisch te acteren op reeds gepubliceerde initiatieven, is er afgelopen jaar met Zuid-Holland als penvoerder in IPO- en HNP-verband een **interprovinciale inzet ten aanzien van Europees milieubeleid** vastgesteld. In dit strategisch groeidocument wordt gepleit voor een integrale uitwerking van Europees milieubeleid met ruimte voor regionaal maatwerk en oog voor praktische uitvoerbaarheid. Om te verduidelijken hoe maatschappij-brede transitie gepaard kunnen gaan met ambitieuze milieudoelstellingen, geeft de interprovinciale inzet Europees milieubeleid een overzicht van de raakvlakken tussen de volgende thema's: circulaire economie, grondstoffentransitie, duurzame voedselproductie, duurzame mobiliteit en de balans tussen de bescherming en het benutten van de kwaliteit van de leefomgeving. De digitale transitie is hier onlosmakelijk mee verbonden. In 2022 zal de interprovinciale inzet worden

uitgewerkt en vertaald naar concrete (lobby)activiteiten. Dit betekent onder meer actief gezamenlijk reageren op Europese raadplegingen en meezielen en -schrijven op BNC-fiches, zoals we het afgelopen jaar ook hebben gedaan.

Figuur 5. Relevante Europese voorstellen in 2022 voor de provinciale ambitie 'Gezond en veilig' en voor de interprovinciale inzet EU-milieubeleid.

Water en groen

Inhoudelijke opgave

Het bevorderen van een gezonde en veilige leefomgeving betekent een provincie waar de kwaliteit van water, lucht en natuur vooruitgaat. We zoeken naar een gezonde leefomgeving waarbij duurzame, economische dynamiek en ecologische groei in balans zijn.

Ambitie coalitieakkoord: 'Gezond en veilig Zuid-Holland' en 'Versterken natuur in Zuid-Holland'

Portefeuillehouder: Jeannette Baljeu (Water) en Berend Potjer (Natuur)

Voor deze opgaven zijn er veel raakvlakken met de inzet op de opgave 'milieu', en veel van de voorstellen die in figuur 5 zijn genoemd zijn ook van belang voor de opgave 'water en groen'. In haar werkprogramma voor 2022 heeft de Commissie aangekondigd aandacht te blijven besteden aan de concrete uitwerking van het **actieplan om de verontreiniging van lucht, water en bodem tot nul terug te brengen**. In het actieplan wordt een geïntegreerde visie voor 2050 neergelegd en de noodzakelijke tussentijdse doelstellingen voor 2030. Eén van de doelstellingen voor 2030 betreft de verbetering van de **waterkwaliteit** door afval, plastic zwerfvuil op zee (met 50%) en microplastics die in het milieu terechtkomen (met 30%) te verminderen. Eén van de maatregelen die in het actieplan wordt geschetst is een evaluatie van de normen voor waterkwaliteit, ook in de Europese rivieren en zeeën. Zo gaat de Commissie de lijst met **milieukwaliteitsnormen voor verontreinigende stoffen in oppervlaktewater en grondwater** (geïntegreerd waterbeheer) actualiseren (herziening richtlijn inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid). In 2022 wordt verder uitvoering gegeven aan de implementatie van de in 2020 vastgestelde verordening minimumkwaliteitseisen hergebruik van afvalwater. Uitvoering vindt plaats in IPO-verband en in het interbestuurlijk overleg met het Rijk, UvW en de Vereniging van drinkwaterbedrijven in Nederland. De verordening vereist het aanwijzen van een bevoegd gezag voor het verlenen van de in de verordening opgenomen vergunningplicht. De provincies hebben in IPO-verband aangegeven de rol van bevoegd gezag op zich te willen nemen uitgaande van financiering door het Rijk van de met de uitvoering gepaard gaande kosten. De omvang van de uit te voeren taken hangt mede af van de in 2022 te herziene EU-richtlijn **stedelijk afvalwater**. Naarmate afvalwater vanwege aanscherping van emissie-eisen schoner wordt, is circulair hergebruik als businesscase rendabeler. Aanscherping van emissie-eisen is tevens noodzakelijk met het oog op het realiseren van de Kaderrichtlijn Water-doelen in 2027. Aandachtstoffen zijn microverontreinigingen, medicijnresten en microplastics.

Een andere belangrijke doelstelling voor 2030 is de verbetering van de kwaliteit van de bodem door het verlies van nutriënten te verminderen en het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen met 50% terug te dringen. Dit houdt in dat bodemverontreiniging moet worden teruggedrongen en het herstel van de bodem moet worden hersteld. Eind 2021 heeft de Commissie een **Europese bodemstrategie** gepresenteerd met een kader met concrete maatregelen voor de bescherming, het herstel en het duurzaam gebruik van bodems. Het stelt een reeks vrijwillige en wettelijk bindende maatregelen voor met als doel de bodemkoolstof in landbouwgronden te vergroten, woestijnvorming tegen te gaan, aangetaste grond en bodem te herstellen en ervoor te zorgen dat in 2050 alle bodemecosystemen in een gezonde toestand verkeren. De strategie roept op tot het waarborgen van hetzelfde niveau in de EU van bodembescherming als voor water, het mariene milieu en de lucht. De Commissie voorziet in 2023 een nieuwe **bodemgezondheidswet**, na een effectbeoordeling en brede raadpleging van belanghebbenden en lidstaten.

In de nieuwe **EU-Bossenstrategie voor 2030** wordt de rol onderstreept die bos kan spelen voor het realiseren van de doelen uit de Europese Green Deal. Kernelementen van de nieuwe strategie zijn uitbreiding van het huidige areaal bos in de EU, herstel, het veerkrachtiger maken en beschermen van bossen zijn daarbij kernelementen van de voorgestelde strategie. Ook is er een noodzaak om een nieuwe balans te vinden tussen de functies van bos voor klimaat, biodiversiteit en bio-economie. Om op bovenstaande uitdagingen te kunnen acteren kondigt de Commissie maatregelen aan om bossen beter te beschermen en te herstellen, duurzaam bosbeheer te versterken en het bosareaal binnen de EU te vergroten. De maatregelen uit de nieuwe EU-Bossenstrategie leunen sterk op wetgevingsvoorstellen en andere instrumenten, zoals de verordening voor landgebruik, verandering van landgebruik en bosbouw, de EU-biodiversiteitsstrategie en de Richtlijn Hernieuwbare Energie. Er zal komend jaar worden verkend wat de mogelijkheden zijn om de Zuid-Hollandse ambities mede te laten financieren. Zo kan er met andere Nederlandse provincies worden onderzocht op welke wijze er een **LIFE-aanvraag** kan worden ingediend om de provinciale bosstrategieën te ondersteunen.

De provincie is momenteel partner in het onderzoeksproject **NEXTGEN**. In dit H2020 project worden manieren van het hergebruik van water, grondstoffen en (bodem)energie onderzocht en getest. Zuid-Hollandse activiteiten spitsen zich toe op het Westland en op synergie met de implementatie van de nieuwe EU-verordening minimumkwaliteitseisen.

Landbouw

Inhoudelijke opgave

De opgave landbouw heeft de ambitie Zuid-Holland in 2030 hét toonbeeld te laten zijn van een hoog-innovatieve en circulaire agrarische sector en voedselketen in een stedelijke omgeving waar een goede boterham in verdiend kan worden.

Ambitie coalitieakkoord: 'Versterken natuur in Zuid-Holland'

Portefeuillehouder: Meindert Stolk

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid is van groot belang als het gaat om de Europese context van deze opgave. Het beleid biedt de kaders voor de financiële middelen waar wij als provincie directe regie op voeren. Als provincie zetten wij met name in op een regionale aanpak van de middelen. De uitvoering hiervan is primair belegd bij de opgave landbouw, al raakt het ook de opgaven natuur, stikstof en water. De voornaamste inzet van de provincie in 2022 is de uitvoering van het huidige **POP3-programma** en de voorbereidingen op het GLB-Nationaal Strategisch Plan (NSP) dat in 2023 in werking treedt.

Het nieuwe GLB is door de Europese Raad en de landbouwcommissie van het Europees Parlement goedgekeurd in 2021 en treedt op 1 januari 2023 in werking. Het budget voor de provincie zal omme nabij gelijk blijven. Circa 50 miljoen voor de jaren 2023 tot en met 2027. De focus ligt op biodiversiteit, klimaat en kringlooplandbouw en is verder gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van een **duurzame en competitieve landbouwsector** die een aanzienlijke bijdrage kan leveren aan de Europese Green Deal. In 2022 blijft het huidige GLB gelden middels een Europese transitieverordening. Volgens plan dient Nederland het **Nederlandse Nationaal Strategisch Plan** op 31 december 2021 (in concept) in bij de Europese Commissie. In 2022 zal de Europese Commissie zes tot twaalf maanden hebben voor de beoordeling en uiteindelijke goedkeuring.

In 2022 wordt gewerkt om het NSP gereed te maken voor uitvoering. Om delen van het NSP uit te kunnen voeren, zullen provincies door middel van een ministeriële regeling bevoegdheden krijgen. Ook zal het NSP omgezet moeten worden naar landelijke model (subsidie)regelgeving.

Europese wetgeving

De invloed van EU op de landbouw is breder dan de GLB-subsidies, Europese wetgeving is ook van directe invloed op de opgave. Te denken valt aan de regels voor mededinging en handel bij de organisatie van de keten, en aan **internationale handelsverdragen** die van invloed zijn op de import van grondstoffen en de export van landbouwproducten. Met de uitwerking van de Green Deal in volle gang zullen er verscheidene consultaties plaatsvinden rondom de thema's in de visie vitale landbouw (zie ook figuur 5).

Een belangrijke informatiebron blijft hierbij is de HNP-werkgroep AgroFood, waarin Nederlandse provincies met land- en tuinbouwactiviteiten samen komen, kennis delen en gezamenlijk signaleringen en plannen maken. Via die werkgroep is er ook contact met de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de EU (te Brussel), die op hun beurt weer betrokken zijn bij de ontwikkelingen in de Europese Landbouwrapport.

Verdere inzet

Naast deze twee pijlers zijn er andere kansen waarop wij als provincie kunnen aanhaken:

- De EU-financieringsmogelijkheden voor landbouw zijn breder dan enkel de middelen uit het GLB. Zeker als economische en milieu/klimaat aspecten in projecten de boventoon voeren. Denk bijvoorbeeld aan het opzetten van *living labs*. Het project **All4Biodiversity** dat geleid wordt door de provincie en gefinancierd is door *LIFE* is een ander goed voorbeeld. Hierin worden duurzame landbouwinitiatieven ondersteund in natura 2000-gebieden om de ambities in deze gebieden te bewerkstelligen
- In 2022 willen wij graag kijken hoe wij verder kunnen aanhaken op de 'Farm to Fork'-doelen. Dit kan in samenwerking met de andere opgaven die bijdragen aan het behalen van de 'Farm to Fork'-strategie. Denk bijvoorbeeld aan de **greenports**.

Greenports

Inhoudelijke opgave

De provinciale opgave ten aanzien van de greenports is de doorontwikkeling van het glastuinbouw cluster.

Ambitie coalitieakkoord: 'Een concurrerend Zuid-Holland'

Portefuillehouder: Meindert Stolk

Team Greenports heeft in de zomer van 2019 een Internationaliseringsstrategie opgesteld. Elk jaar wordt in een werkplan verdere invulling gegeven aan de kernactiviteiten van het team. In de **internationaliseringsstrategie greenports** van de provincie zijn drie pijlers opgenomen waaraan internationalisering een bijdrage kan leveren: 1) kennis en Innovatie; 2) (West-)Europa als afzetmarkt; 3) *Selling Concept* (het totaalsysteem om een megastad te vergroenen en te voorzien van voedsel verkopen aan landen buiten Europa).

Binnen pijlers 1 en 2 zijn wij bezig om ons Europese tuinbouwnetwerk voor bedekte teelt verder uit te bouwen. Dit doen wij in nauwe samenwerking met de verschillende stakeholders in de greenports. In 2021 lanceerde Greenports Nederland het ambitiedocument 'Farm to Fork, wat de waarde van de bedekte teelt benadrukt in het bereiken van de Europese 'Farm to Fork'- strategie uit de Green Deal'. Dit document bepaalt de **gemeenschappelijke lobbydoelen** van de greenports die wij als provincie onderschrijven. In 2022 onderzoeken wij hoe wij aanhaken op de 'Farm to Fork'- lobby van de greenports. Binnen pijler 3 vallen de internationale activiteiten rondom **China** alsmede de andere internationale events die voor *Feeding and Greening the Megacities* van de EBZ en Greenport West-Holland van belang zijn.

Voor ons van belang is ook de internationaliseringsstrategie van Greenport West-Holland die in de afrondende fase is. Deze strategie wordt verder uitgewerkt in deelagenda's met de diverse partners. Onderdeel is een afwegingskader om te bepalen wanneer de greenport een rol pakt op bijvoorbeeld beurzen of internationale congressen.

Europese inzet

In 2022 zullen wij onze inzet in de Europese netwerken doorzetten:

- Wij blijven deel nemen aan het **European Regions for Innovation in Agriculture, Food and Forestry (ERIAFF)** netwerk. In 2021 is de *Plants*-werkgroep opgericht die zich inzet op kennisdeling en samenwerking tussen regionale overheden in de tuinbouwsector. In 2022 willen wij inzetten op een verdere versterking van dit netwerk om gelijkgestemde regio's beter aan te haken bij de ontwikkeling in de Nederlandse clusters. Doel is om de sector zo gezamenlijk verder te brengen.
- Het **NEFERTITI-project** is in 2021 verlengd met negen maanden vanwege de belemmeringen van COVID-19. Binnen het netwerk zijn en blijven wij werkpakketleider 'demonstration farms'.
- Greenport West-Holland is partner van het *Plant Inter Cluster Europa* en werkt daarin een Europese strategie op met andere tuinbouwclusters in Europa, onder andere Angers in Frankrijk. In augustus 2022 is er een congres in Angers waar ook de provincie mogelijk aan deelneemt.

Verder zijn er twee andere congressen in 2022 waarvoor onze deelname bekeken wordt in afstemming met de greenports: 1) de Grüne Woche in Berlijn in januari; 2) de Fruit Logistica beurs in Berlijn in februari.

Bredere internationale inzet

Door corona hebben er in 2021 geen fysieke uitgaande en inkomende missies naar China plaatsgevonden, met uitzondering van de ontvangst van een delegatie van een Chinees bedrijf dat **elektrische auto's** produceert. Het is de verwachting dat er ook in 2022 geen tot weinig fysieke missies zullen plaatsvinden. Wel is de verwachting dat er wel een groot aantal digitale bijeenkomsten plaats zal vinden in de vorm van webinars, deelname aan tentoonstellingen, digitale *courtesy calls* en themabijeenkomsten. Wellicht dat ook eind 2022 voor de derde keer een **digitale China Week** zal plaatsvinden. Corona heeft de mogelijkheden voor digitale samenwerking een positieve impuls gegeven.

In 2022 zal ook de **World Expo 2020 in Dubai** plaatsvinden waaraan onder andere de Greenport West-Holland deelneemt. De voorbereidingen voor deze afvaardiging zijn in volle gang. Gedeputeerde Stolk neemt deel als voorzitter van de Greenport West-Holland. Deelname aan de Floriade, die april 2022 opent, wordt ook bekeken.

Visserij

Inhoudelijke opgave

In 2020 is een beleidsverkenning gedaan naar de rol van de provincie inzake beroepsvisserij en over deze verkenning is PS geïnformeerd dat jaar. De rol van de provincie inzake visserij is beperkt omdat bijna alle visserijaangelegenheden onder bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Visserij vallen.

Ambitie coalitieakkoord: 'Een concurrerend Zuid-Holland'

Portefeuillehouder: Willy de Zoete

Internationaal spelen er een aantal belangrijke thema's die wij als provincie blijven volgen in 2022. Dit doen wij middels onze deelname aan het **Bestuurlijk Platform Visserij (BPV)** waar ook de Europese inzet van decentrale overheden wordt besproken. De provincie Flevoland heeft een voortrekkersrol in het behartigen van de belangen van de visserijsector in Brussel namens de Nederlandse provincies.

Belangrijke onderwerpen die in Europees verband spelen zijn:

- **Brexit:** de Brexit heeft grote gevolgen voor de Nederlandse zeevisserij. In Zuid-Holland zijn met name de pelagische visserij (visserij op schoolvormende soorten) en de kottervisserij sterk afhankelijk van de Britse wateren. In de Brexit-deal is afgesproken dat Europese vissers vanaf 1 januari nog 5,5 jaar mogen vissen in de Britse wateren, maar gemiddeld wel een met een kwart minder aan vangst. Voor de economische schade hiervan wordt een beroep gedaan op de **Brexit Adjustment Reserve (BAR)**. Het fonds bedraagt €5 miljard waarvan Nederland aanspraak maakt op €886 miljoen. De Rijksoverheid bepaald de inzet van de middelen onder BAR. De Noordzeevisserij heeft binnen BAR als enige sector een afgebakend budget van €200 miljoen. In 2022 zal de Rijksoverheid verdere keuzes maken over de inzet van de middelen die voor visserij beschikbaar zijn. Wij zullen de consultatie mogelijkheden blijven volgen.
- **Pulskorvisserijverbod:** pulskorvisserij heeft economische en ecologische voordelen ten opzichte traditionele methoden, maar het gebruik van elektrische pulsen is verboden. Nederland heeft in de loop der jaren onder het mom van onderzoek steeds ontheffingen geregeld, waardoor weerstand is gegroeid onder de andere EU-lidstaten met meer traditionele en kleinschalige visserij. In januari 2018 heeft het Europees Parlement ingestemd met een totaalverbod op de pulskorvisserij. De minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid zet zich in voor hernieuwde toelating van de pulskorvisserij en ook hierop volgen wij de ontwikkelingen in 2022.
- **Aanlandplicht:** door de Europese aanlandplicht is het verboden om ongewenste bijvangst (te kleine vis, of vis waarvoor de visser geen quotum heeft) terug te gooien in zee. Door de aanlandplicht wordt het aantrekkelijk om te investeren in maatregelen die bijvangst beperken, zoals beter vistuig en betere vissersschepen.

Ruimtevaart

Inhoudelijke opgave

Versterken van het Zuid-Hollandse (lucht- en ruimtevaart cluster)

Ambitie coalitieakkoord: 'Een concurrerend Zuid-Holland'

Portefeuillehouder: Meindert Stolk

Actieagenda Space Zuid-Holland Bremen

Middels de 'Actieagenda Space Zuid-Holland Bremen 2019-2022' versterken wij het Zuid-Hollandse lucht- en ruimtevaartcluster. Betrokken partijen zijn: SpaceNed, Provincie Zuid-Holland, Aviaspace Bremen en de deelstaat Bremen. Dit is een actief netwerk verband met daarbinnen:

- **(Digitale) eventreeks Connecting Space Regions.** Vanwege corona vinden de samenwerkingsactiviteiten tussen Bremen en Zuid-Holland vooral digitaal plaats. Ook in 2022 organiseren we een reeks digitale events, genaamd 'Connecting Space Regions', rondom inhoudelijke thema's en niet alleen gericht op het verbinden van het Bremer en Zuid-Hollands space cluster, maar ook op verbinding van onze clusters aan andere space regio's binnen en buiten Europa.
- **Gezamenlijk programma 'NL Space in Bremen' tijdens Space Tech Expo 2022.** Een 'NL Space in Bremen programma' voor de NL bedrijven en kennisinstellingen. Zo is er een NL Space Paviljoen (voortouw ligt bij het Netherlands Space Office (NSO) op de Expo. Vanuit de provincie organiseren wij een *business-to-business* netwerk event i.s.m. SpaceNed, Aviaspace en landsdeel Bremen. We zijn dan twee jaar op weg met de 'Actieagenda Space' en zullen tijdens dit event een terugblik en vooruitblik doen. Verder organiseren we als onderdeel van het 'NL Space in Bremen programma' als gezegd ook de vierde editie *Connecting Space Regions* (live/in person), ditmaal over het thema Aardobservatie.
- **Samenwerkingspilot VR/AR Bremen en Zuid-Holland.** In het kader van de actieagenda wordt de in 2021 gestarte Research&Development-samenwerkingspilot voortgezet die medegefinancierd wordt door PZH en Bremen. Deze pilot is gericht op digitalisering en daarbinnen, nog specifiek, het gebruik van virtual en *augmented reality tools* ter ondersteuning en verbetering van engineering processen in de ruimtevaart. We organiseren tijdens *Space Tech Expo* in november een gesprek met betrokken Zuid-Hollandse en Bremer bedrijven, kennisinstellingen, NSO, Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt (DLR) en Aviaspace om met elkaar te bezien hoe we een goed vervolg aan dit samenwerkingsproject kunnen geven. Nationale instanties worden betrokken bij dit gesprek, omdat het instrumentarium voor het vervolg mogelijk meer op hun terrein ligt.

Europese S3 platform Space

Een nieuwe ontwikkeling betreft de deelname van de regio Zuid-Holland aan het Europese S3 platform Space (waardeketentoeegang tot de ruimte). Door de regio Norrbotten (Noord-Zweden) zijn wij gevraagd om deel te nemen samen met Bremen en vijf andere regio's. Het is een mogelijkheid om onze samenwerking met Bremen te verdiepen. Andere voordelen zijn dat het zorgt voor een sterkere connectie met DG Regio en het een opening biedt richting de **Interregional Innovation Investments (I3)** en andere EU-subsidieprogramma's. De Europese Commissie heeft medio 2021 toestemming gegeven voor de opstart van dit nieuwe S3-platform. Momenteel werken de betrokken regio's (w.o. Zuid-Holland) aan een *scoping note* ter opstart van dit S3 platform. We pakken dit samen met SpaceNed op. Vanuit Bremen pakken ze het op samen met Aviaspace en ook vanuit Beieren is naast de regionale overheid de clusterorganisatie erbij betrokken.

Netwerk NEREUS

Zuid-Holland is sinds 2013 lid van **Network of European Regions Using Space Technologies (NEREUS)**. Dit is een Europees samenwerkingsnetwerk met Europese regio's die gezamenlijk optrekken in de lobby richting de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Europese Raad. In 2022 zullen wij onze deelname voortzetten.

Life Sciences & Health

Inhoudelijke opgave

De sector Life Sciences & Health (LSH) is één van de economische topsectoren van Zuid-Holland. Het is een innovatieve en technologie-intensieve sector gericht op gezondheid en zorg, die tot de top van de wereld behoort op wetenschappelijk gebied en in ondernemerschap.

Ambitie coalitieakkoord: 'Een concurrerend Zuid-Holland'

Portefeuillehouder: Meindert Stolk

Op internationaal vlak speelt vooral het Life, Sciences & Health (LSH)-programma **Holland United States Bridge (HUB)**. De provincie is opdrachtgever van het HUB-programma dat als belangrijkste doel heeft om lifescience-bedrijven uit Zuid-Holland toegang te verlenen tot de Amerikaanse kapitaal- en gezondheidszorgmarkt. De permanente vertegenwoordiging in Boston is tevens een vooruitgeschoven post om Amerikaanse bedrijfsleven in de LSH te interesseren om naar Zuid-Holland te komen om de Europese markt te betreden. Het HUB-programma wordt ook in 2022 voortgezet.

Cultureel erfgoed

Inhoudelijke opgave

Behoud cultuurhistorie en beleving daarvan stimuleren

Ambitie coalitieakkoord: 'Een concurrerend Zuid-Holland'

Portefeuillehouder: Willy de Zoete

Voor de Europese Commissie is cultuur vooral een nationale aangelegenheid, tenzij het over grensoverschrijdende en verbindende projecten gaat. Het EU-actiekader voor cultureel erfgoed omvat ook een aantal specifieke acties die relevant zijn voor steden en regio's. Vanuit de opgave cultureel erfgoed wordt daarom selectief gekeken naar de kansen om hier Zuid-Hollandse initiatieven op aan te haken.

In 2021, is vanuit de opgave van de erfgoed gekeken naar Europese subsidiekansen om projectactiviteiten uit te breiden en daarmee de opgave verder te versterken. Enkele concrete zaken voor 2022 zijn:

- **De Neder-Germaanse Limes** die in juli 2021 UNESCO-werelderfgoed zijn geworden. Momenteel wordt met de Nederlandse Limes Samenwerking (NLS) verkend of er gezamenlijke project initiatieven kunnen worden ontwikkeld met de Duitse regio's. Ook wordt onderzocht of het *Straits*-initiatief kansen biedt voor het project-initiatief 'Bridging the North-Sea'. *Straits* is een samenwerking tussen de voormalig Interreg Twee Zeeën-partners en is vooral bedoeld om samenwerking te blijven bevorderen.
-
- **Het LEADER-programma** onder POP-3 is verlengd tot 2022 en zal ook in het nieuwe GLB (2023-2027) weer terug komen. Het management van POP-3 is belegd bij de opgave landbouw. Onder LEADER zijn verschillende LEADER-groepen opgezet door provinciale partners die agrarisch erfgoed en toerisme bevorderen (bijvoorbeeld in Holland Rijnland en Polders met Waarden). Vanuit de opgave cultuur jagen wij deze initiatieven aan en zijn wij betrokken in de beoordeling van de strategieën van de groepen. Wij blijven hierop inzetten.

Naast deze initiatieven wordt ook gekeken naar andere erfgoedlijnen met een internationale dimensie zoals de Atlantik Wall en het industrieel erfgoed. Ook wordt verkend welke mogelijke samenwerkingen met Vlaanderen interessant zijn om (verder) uit te breiden. Het Interregprogramma Vlaanderen-Nederland programma en het samenwerkingsverband van de Vlaams-Nederlandse Delta kunnen hierin een rol spelen.

In de afweging van onze inzet voor project initiatieven blijven wij kijken naar onze eigen opgaven, rol en de beschikbare middelen.

Slimme productietechnieken

Inhoudelijke opgave

Digitalisering in de maakindustrie Zuid-Holland versnellen om internationaal concurrerend te blijven (via SMITZH-programma)

Ambitie coalitieakkoord: 'Een concurrerend Zuid-Holland'

Portefeuillehouder: Meindert Stolk

Via het '**Smart Manufacturing Industriële Toepassing in Zuid-Holland**' (SMITZH)-programma blijft de provincie Zuid-Holland innovatie stimuleren bij de maakindustrie om hun productie- proces te digitaliseren, automatiseren of te robotiseren door kennis en financiering te bieden voor projecten die zij uitvoeren met fieldlabs.

De internationaliseringsactiviteiten voor SMITZH blijven lopen via InnovationQuarter. In Q1 van 2022 diene IQ en TU Delft, samen met 25 partners in de regio, bij de Europese Commissie een aanvraag in voor de oprichting van een 'European Digital Information Hub (EDIH)-ZH' onder het *Digital Europe Programma (DEP)* in Zuid-Holland.

Met de oprichting van **EDIH-ZH** zal de reikwijdte van SMITZH worden uitgebreid om (geleidelijk) alle industrieën in Zuid-Holland te omvatten en het MKB in deze industrieën te ondersteunen bij hun digitale transformatie uitdagingen en om onze MKB beter te verbinden aan best practices in Europa. Wij kijken daarbij ook naar onze bestaande netwerken in bijvoorbeeld Bremen (space) en Vlaanderen (via IQ) maar ook naar nieuwe netwerken.

De aanvraag is reeds nationaal geselecteerd als kandidaat EDIH, een noodzakelijke vereiste om een aanvraag bij de Europese Commissie te kunnen indienen. Zowel het Rijk als de provincie Zuid-Holland zijn voornemens om de benodigde cofinanciering hierbij te organiseren in ieder geval voor de eerste drie jaar (2022-2024). De EDIH-aanvraag is ook van belang voor de opgave digitale economie en uiteraard onze inzet voor de **ontwikkeling van het MKB**. EDIH-ZH is ook een belangrijke bouwblok voor het recent gelanceerde 'Actieprogramma Technologische Industrie' van de EBZ.

Naast de EDIH-aanvraag steunt PZH met cofinanciering een Interreg onderzoeks- en ontwikkelproject van IQ en TNO naar exoskeletten (EXSKALLERATE), gericht op het verhelpen spier en skeletletsel.

Midden- en Klein Bedrijf (MKB)

Inhoudelijke opgave

De provinciale opgave om het MKB te stimuleren kent twee sporen: 1) Bevorderen van innovatie gericht op het innovatieve MKB; 2) Het ondersteunen van het brede MKB. Voor de ondersteuning van het brede MKB wordt in 2022 gewerkt aan een meerjarig beleidsprogramma van de provincie. Het innovatie MKB heeft een sterke focus binnen de economische topsectoren en worden middels de opgaven ondersteund.

Ambitie coalitieakkoord: 'Een concurrerend Zuid-Holland'

Portefeuillehouder: Meindert Stolk (Innovatief MKB) / Willy de Zoete (Breed MKB)

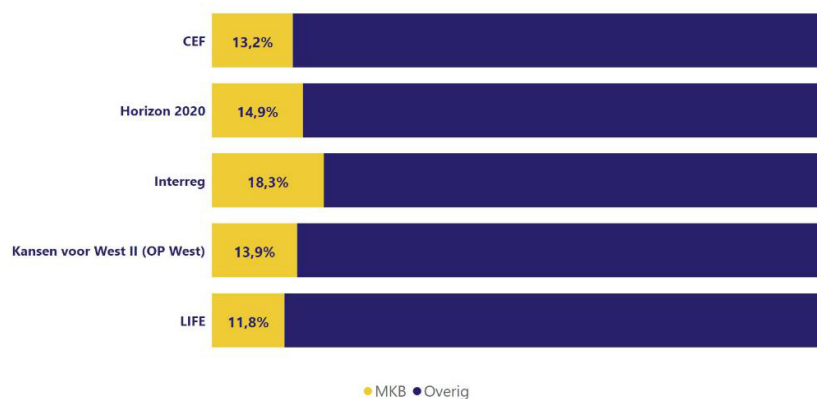
De Europese Unie ziet voor zichzelf vooral een rol in het bevorderen van innovaties ten behoeve van de grote transitie uit de Green Deal. In 2020 publiceerde de Europese Commissie een **strategie voor het MKB** om bij te dragen aan een duurzaam en digitaal Europa. In deze strategie is er aandacht voor het bevorderen van de randvoorwaarden van heldere regelgeving, geschoold personeel, toegang tot financiering en digitale toepassingen.

In 2022 zullen wij in de Europese lobby aandacht blijven vragen voor het belang van het MKB en om hier in het beleid en de financiering specifieke aandacht aan te geven. De afgelopen jaren hebben wij dit al met zichtbare resultaten gedaan. In 2021, heeft gedeputeerde Baljeu als rapporteur voor het **Comité van de Regio's** over de update van de Industriestrategie specifieke aandacht gevraagd voor het opnemen van concrete initiatieven die het MKB ondersteunen.

In 2022 komen er ook weer voldoende kansen voor het MKB binnen de EU-subsidieprogramma's. De kanttekening is echter dat deze subsidieprogramma's zich vooral richten op het innovatieve MKB. Dit blijkt uit de subsidiemonitor van de voorgaande periode. In de periode 2014-2020 werd veruit de meeste subsidie verworven door MKB'ers die te koppelen zijn aan de innovatieclusters rondom de universiteiten. De monitor concludeerde verder dat relatief gezien in de **Interregprogramma's** de meeste kansen liggen voor MKB'ers terwijl in absolute getallen *Horizon* en *Connecting Europe Facility (CEF)* ook belangrijk zijn.

Concrete voorbeelden van programma's waar kansen liggen voor het MKB in 2022, en die de provincie dus actief zal volgen, zijn:

- **Kansen voor West 3** richt zich wederom vooral op MKB deelname door het opzetten en bevorderen van het gebruik van innovatie infrastructuur. De provincie voert zelf de regie op deze middelen en bepaald dus deze inzet;
- In 2021 is succesvol ingezet op Zuid-Hollandse deelname aan het crossroads-programma onder **Interreg Vlaanderen-Nederland** dat specifiek gericht is op het innovatieve MKB. In 2022 zal dit leiden tot de eerste openstellingen die voor het Zuid-Hollands MKB toegankelijk zijn;
- In 2022 zal ook de aanvraag voor de **European Digital Innovation Hub Zuid Holland** lopen die benoemd wordt onder 'slimme productietechnieken'. De EDIH-ZH is een goed voorbeeld van een initiatief dat het MKB breed ondersteunt, omdat de hub het Zuid-Hollands MKB helpt bij hun digitale transformatie door hen beter te verbinden aan best practices in Europa.

Figuur 6. Aandeel MKB binnen Europese programma's in 2014-2020.

Human Capital

Inhoudelijke opgave

De opgave wordt bepaald door het 'Human Capital Akkoord Zuid-Holland'. Met het akkoord wil Zuid-Holland nationaal en internationaal concurrerend worden dankzij een arbeidsmarkt die het talent van werkenden optimaal benut.

Ambitie coalitieakkoord: 'Een concurrerend Zuid-Holland'
Portefeuillehouder: Willy de Zoete

Momenteel wordt er gewerkt aan de verlenging van het 'Human Capital Akkoord Zuid-Holland'. In de tweede helft van 2021 vond een evaluatie plaats over de voortgang en wat geleerd kan worden van de afgelopen periode. Op basis daarvan zal de aanpak aangescherpt worden in de 'Human Capital Agenda 2.0'. De verwachting is dat een besluit hierover in het eerste kwartaal van 2022 wordt genomen. In de ontwikkeling van de agenda zullen Europese kansen een rol kunnen spelen.

Vanuit de provincie zijn wij betrokken bij de uitvoer van de '**Human Capital Agenda**' die is belegd bij de EBZ middels de *Taskforce Human Capital*. Deze bestuurlijke taskforce jaagt regionale initiatieven aan die zich richten op het versterken van de arbeidsmarkt in lijn met de EBZ-speerpunten.

Voor het aanjagen van initiatieven helpt de taskforce de regionale partners om projecten te realiseren en verwijst men naar de beschikbare financieringsbronnen zowel nationaal als internationaal. Op Europees niveau wordt bijvoorbeeld gekeken naar het **Just Transition Fund** waarbinnen er een specifieke programmalijn is voor een veerkrachtige arbeidsmarkt in de Rijnmond regio. Projectvoorstellen zijn nu in ontwikkeling voor de openstelling die in 2022 in de planning staan.

Vanuit de 'Human Capital Agenda' kijkt men naast de financiering ook naar samenwerking en aanpak in andere Europese regio's. Wat kunnen wij leren van de aanpak van regio's met een vergelijkbare problematiek? Het is vooral ook deze internationale samenwerking die de opgave verder kan versterken.

Digitale economie

Inhoudelijke opgave

We werken met de EBZ om de digitale concurrentiekracht van onze provincie te versterken. De provincie Zuid-Holland zorgt daarbij als regisseur en verbinder voor goede randvoorwaarden. De provinciale aanpak voor digitale economie bevat vier thema's: 1) Digitale connectiviteit; 2) Digitale Innovatie; 3) Digitale Kennis en Vaardigheden; 4) Cyber Security.

Ambitie coalitieakkoord: 'Een concurrerend Zuid-Holland'

Portefeuillehouder: Meindert Stolk

Digitalisering is een belangrijk thema voor Zuid-Holland en een kernthema in het Europees beleid de komende jaren. Van belang is vooral het 'Pad naar het digitaal decennium'. Dit plan heeft als doel om de komende jaren te zorgen dat de EU koploper blijft in de digitale ontwikkeling. Verschillende wet- en regelgeving zal hieruit volgen. Om de uitvoer hiervan kracht bij te zetten is digitalisering een kernthema in bijna alle EU-subsidieprogramma's in de periode 2021-2027. Daarbij lanceerde de EU in 2021 ook het **Digital Europe Programme** waarvoor in 2022 openstellingen lopen.

In 2022 gaan wij door met de nauwe samenwerking die is opgezet in IPO-verband via het programmabureau *Interprovinciale Digitale Agenda (IDA)*. IDA zet zich in voor de digitale transformatie van de twaalf provincies en biedt een platform voor samenwerking en kennisuitwisseling tussen de provincies. Binnen het Huis van de Nederlands Provincies in Brussel is sinds een digitaliseringswerkgroep gevormd. De provincie Zuid-Holland neemt deel aan deze werkgroep. Via de HNP-werkgroep blijven wij betrokken bij de ontwikkelingen rondom het '**Pad naar het digitaal decennium**' en leveren wij waar nodig input op de beleidsstukken. De opgave digitale economie en digitale provincie werken hierin samen. Afhankelijk van de gevraagde expertise wordt dit belegd. Een *position paper* waarin de gemeenschappelijke lobby op de Europese vraagstukken rondom digitalisering verder wordt uitgewerkt gaat de lobby-inzet in 2022 bepalen.

De EU-subsidieprogramma's bieden ook in 2022 kansen om onze regionale initiatieven aan te jagen. Om gebruik te maken van deze kansen kijken wij in eerste instantie naar onze rol. Betreft het digitale infrastructuur dan zijn wij direct betrokken, betreft het innovatie dan zijn wij een aanjager voor het bedrijfsleven om gebruik te maken van de regelingen.

Een aantal concrete initiatieven voor 2022 zijn:

- De **European Digital Innovation Hub – Zuid-Holland** benoemd onder 'slimme productietechnieken' is ook voor de opgave digitale economie van belang. De EDIH ondersteunt bedrijven in hun digitale transformatie en doet dit zonder winstoogmerk. Deze ondersteuning kan bestaan uit onder andere het bieden van testruimte, initiëren van netwerkactiviteiten, trainen en opleiden van (potentiële) medewerkers, ondersteunen bij digitale transformatie en toegang tot financiering mogelijk maken. Focussectoren van deze EDIH zijn de Maakindustrie, de Greenports, Maritiem en Life Sciences & Health.
- In 2022 blijven wij ook de **Important Projects of Common European Interest-traject voor Cloud Infrastructure Services (IPCEI CIS)** volgen. Projecten aangesloten bij IPCEI CIS krijgen een Europese vrijstelling voor de staatsteunregels. Financiering voor deelprojecten zal vanuit Nederland komen en 300 miljoen is gereserveerd in de miljoenennota voor deze en een IPCEI-batterijen gezamenlijk.
- IQ heeft een mede door ons gefinancierd programma om Nederlandse **cybersecurity** bedrijven te ondersteunen bij internationaliseringsactiviteiten. Dit programma liep in 2021 en zal ook in 2022 plaatsvinden.
- Van 28 februari t/m 2 maart 2022 zal in het **Mobile World Congress** plaatsvinden in Barcelona. Hier zullen wij vanuit de provincie ambtelijk aan deelnemen. De interesse is er vooral om de '5G innovation hub' te pitchen.

Digitale transformatie provincie Zuid-Holland

Inhoudelijke opgave

Digitale transformatie provincie richt zich op de invloed van technologie op het werk van de provincie. Om als provincie houvast te bieden hebben wij onder de titel 'Waardenvol digitaliseren' een visie op de digitale transformatie opgesteld. Deze visie geeft richting aan de opgave.

Ambitie coalitieakkoord: 'Organisatie'

Portefeuillehouder: Willy de Zoete

Zoals benoemd onder 'digitale economie' is digitalisering een belangrijk thema voor Zuid-Holland en een kernthema in het EU-beleid de komende jaren. In de EU zijn beide sporen (economie en overheid) onderdeel van het 'pad naar het digitaal decennium'. Dit geldt zowel voor de wet- en regelgeving als de financieringskansen.

De opgave digitale economie en digitale provincie werken daarbij samen in de lobby richting Brussel. Het programmabureau **Interprovinciale Digitale**

Agenda bestrijkt daarbij vooral ook de digitale thema's voor de opgave digitale provincie van belang zijn. Relevante onderwerpen komen ook in de HNP-werkgroep aan bod en worden meegenomen in het *position paper* dat in ontwikkeling is. Afhankelijk van de gevraagde expertise worden onderwerpen bij de collega's van de twee opgaven belegd.

De EU-subsidieprogramma's bieden ook kansen voor de opgave digitale transformatie de provincie. Vanuit IDA is een memo opgesteld waarin een overzicht wordt gegeven van fondsen vanuit de EU en de nationale overheid die aangewend kunnen worden als aanvulling op het budget vanuit de provincies zelf. Momenteel zijn er geen verdere concrete initiatieven van de provincie voor een EU-subsidieaanvraag in 2022, maar waar een financieringsbehoefte ligt zullen de Europese financieringsmogelijkheden overwogen worden.

Wel is de provincie momenteel vanuit het IDA aangehaakt bij de aanvraag die IPO en VNG voorbereiden voor de **Dutch Societal Innovation Hub (DSIH)** onder DEP in 2022. De DSIH is een landelijk consortium en bestaat uit vijf regionale ecosystemen. DSIH zijn gericht op de ontwikkeling van de regionale economie door digitale innovaties op het gebied van publieke diensten.

Tot slot de kanttekening dat wij niet alleen zelf deelnemen aan projecten maar juist ook als aanjager dienen voor projecten van partners in de regio die helpen onze provinciale ambities te realiseren. Binnen deze opgave zijn de **DEP Smart Cities** openstellingen van belang. Wij kunnen als aanjager dienen om juist kleine gemeenten aan te haken bij de mogelijkheden.

Lijst met afkortingen

BAR	Brexit Adjustment Reserve
BNC	Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen
BPV	Bestuurlijk Platform Visserij
CBBB	Circular Biobased Delta
CEF	Connecting Europe Facility
CBAM	Carbon Border Adjustment Mechanism (voorstel uit het 'Fit for 55'-pakket)
CPMR	Conference of Peripheral Maritime Regions
DCMR	Gezamenlijke omgevingsdienst provincie Zuid-Holland en 15 gemeenten in de regio Rijnmond
DEP	Digital Europe Programma
DLR	Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt
DSIH	Dutch Societal Innovation Hub
EBZ	Economic Board Zuid-Holland
ECRN	European Chemical Regions Network
EDIH	European Digital Information Hub
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EGTC RA	Interregional Alliance for the Rhine Alpine Corridor
ERIAFF	European Regions for Innovation in Agriculture, Food and Forestry
ETS	Emissions Trading System (voorstel uit het 'Fit for 55'-pakket)
EU	Europese Unie
EU/IA	Team Europese en Internationale Aangelegenheden
EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
FCH-JU	Fuel Cells and Hydrogen Joint Undertaking
GLB	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
HIC	Haven Industrieel Complex
HNP	Huis van Nederlandse Provincies
Horizon	Onderzoeks- en innovatieprogramma van de Europese Unie
HUB	Holland United States Bridge
I3	Interregional Innovation Investments
IDA	Interprovinciale Digitale Agenda
Interreg	Europese subsidieregeling voor ruimtelijke en regionale ontwikkeling
IPCEI	Important Project of Common European Interest
IPCEI CIS	Important Projects of Common European Interest-traject voor Cloud Infrastructure Services
IPO	Interprovinciaal Overleg
IQ	Innovation Quarter
JTF	Just Transition Fund
LIFE	L'Instrument Financier pour l'Environnement, EU-subsidieprogramma inzake milieu-, energie- en klimaatbeleid
LSH	Life, Sciences & Health
MFK	Meerjarig Financieel Kader, Europese meerjarenbegroting
MKB	Midden- en Klein Bedrijf
NEREUS	Network of European Regions Using Space Technologies
NLS	Nederlandse Limes Samenwerking
NRW	Noordrijn-Westfalen
NSO	Netherlands Space Office
NSP	Nationaal Strategisch Programma
POP3	Derde plattelandsontwikkelingsprogramma
REDII	Renewable Energy Directive II (voorstel uit het 'Fit for 55'-pakket)
SDE++	Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie
SMITZH	Smart Manufacturing Industriële Toepassing in Zuid-Holland
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UvW	Unie van Waterschappen
VK	Verenigd Koninkrijk
VND	Vlaams-Nederlandse Delta
VNG	Vereniging van Gemeenten

provincie
Zuid-Holland